

A1998-15 20.08.98

Konkurranseloven § 3-11 - fusjon mellom NorBillett AS og Billettservice AS

Sammendrag:

NorBillett AS og Billettservice AS er aktive i markedet for reservasjon, omsetning og distribusjon av billetter til ulike arrangementer i hele landet. Konkurransetilsynet har kommet frem til at fusjonen mellom selskapene ikke fører til eller forsterker en vesentlig begrensning av konkurransen i strid med lovens formål om å sørge for effektiv ressursbruk gjennom virksom konkurranse. Det er således ikke grunnlag for inngrep etter konkurranseloven § 3-11.

Konkurransetilsynet viser til brev av 5. mai 1998 fra advokatfirmaet Thommessen Krefting Greve Lund AS, der Konkurransetilsynet ble orientert om ovennevnte fusjon, samt til senere korrespondanse i saken.

Konkurranseloven

Konkurranseloven § 3-11 gir Konkurransetilsynet fullmakt til å gripe inn mot et bedriftsverv dersom tilsynet finner at vedkommende erverv vil føre til eller forsterke en vesentlig begrensning av konkurransen i strid med lovens formål. Lovens formål er å "sørge for effektiv bruk av samfunnets ressurser ved å legge til rette for virksom konkurranse."

Fusjonen

Billettservice AS (BS) er et heleiet datterselskap av Posten Norge BA. NorBillett (NB) er eiet av Narvesen ASA og Scandinavia Online AS (SOL) med 50 % hver. SOL er igjen eiet av Schibsted ASA og Telenor AS. Fusjonen gjennomføres ved at aksjonærene i NorBillett får utstedt aksjer i Billettservice, som er det overtakende selskap. Posten BA vil etter fusjonen ha omtrent 65 % av aksjene i Billettservice, mens SOL og Narvesen deler de resterende 35 % av aksjene mellom seg.

Inngrepskompetanse og frister

Avtalen mellom de to selskapene innebærer at NorBillett i sin helhet fusjoneres inn i Billettservice. På denne bakgrunn antar tilsynet at det med hjemmel i krrl. § 3-11 har inngreps-kompetanse overfor bedriftsvervet.

Konkurransetilsynet kan normalt gripe inn mot et bedriftsverv innen seks måneder etter at det er inngått endelig avtale om ervervet. Endelig avtale vil normalt være inngått ved det tidspunkt fusjonsavtalene er endelig godkjent av generalforsamlingene i de to selskapene. I dette tilfellet godkjente generalforsamlingene avtalene henholdsvis 23. mars 1998 (NB) og 30. mars 1998 (BS). På denne bakgrunn antar tilsynet at endelig frist for inngrep vil være 30. september 1998. Melding om endelig avtale ble mottatt 5. mai 1998, slik at siste frist for Konkurransetilsynet til å melde fra om at et

eventuelt inngrep ville kunne være aktuelt var 5. august 1998. Partene ble 3. august varslet om at ervervet fremdeles var til vurdering i tilsynet.

I forbindelse med saksbehandlingen er det gjennomført en høring blant konkurrenter og kunder til det fusjonerte selskapet.

Partene

Begge bedriftene er aktive i markedet for reservasjon, omsetning og distribusjon av billetter til ulike arrangementer i hele landet. Partene har allerede samlokalisert sin virksomhet og sysselsetter til sammen 35 personer, hvorav 22 ved bedriftens to sentre for telefonreservasjon i Mo i Rana og på Lillehammer.

NorBillett

NB ble etablert i forbindelse med OL på Lillehammer i 1994, da selskapet hadde ansvaret for billettsalget i forbindelse med OL. Etter dette har det hovedsakelig betjent tradisjonelle kultur-institusjoner som de store teatrene, noen konserthus og operaen. Ifølge Nationalteatret er NBs system spesielt egnet for denne typen helårsvirksomhet, ikke minst fordi systemet som benyttes påstås å være bedre enn systemet til Billettservice når det gjelder statistikkfunksjoner. NB har distribuert sine billetter gjennom sentralen på Lillehammer, den enkelte aktør, samt enkelte Narvesen-kiosker.

NB hadde i regnskapsåret 1997 et underskudd på 2,2 millioner kroner, og [...] Unntatt offentlighet, jf offl § 5a. Opplysningene finnes i vedlegg.. [...] Unntatt offentlighet, jf offl § 5a. Opplysningene finnes i vedlegg.

Billettservice

Selskapet betjener hovedsakelig enkeltarrangementer som konserter, festivaler, idrettsarrangementer og lignende. Systemet er ifølge en av høringsinstansene spesielt godt egnet til å selge mange billetter på kort tid. BS har også enkelte teatre som kunder (blant annet Dizzie og Oslo Nye). Selskapet distribuerer billetter gjennom den enkelte arrangør, Posten, samt en egen billettsentral i Mo i Rana. Størstedelen av disse billettene blir distribuert gjennom Postens filialer.

BS hadde i 1997 et driftsoverskudd på 5,1 millioner kroner av en samlet omsetning på 24 millioner.

Konkurransetilsynets vurderinger

Det relevante markedet

Det blir av partene selv hevdet at det relevante marked omfatter all formidling (reservasjon, betaling og distribusjon) av billetter til diverse begivenheter som sportsarrangementer, konserter, teater etc.

Konkurransetilsynet har vurdert om en bør skille mellom billettsalg/reservasjon som arrangøren selv forestår og den tjenesten billettfremidlere som BS/NB yter gjennom et sentralt reservasjonssystem. Det kan til en viss grad hevdes at det for publikum vil være mer tungvint å kjøpe billetter direkte fra arrangør, spesielt for kunder som bor i et annet geografisk område enn arrangements-stedet. Dette kan

tale for å innsnevre det relevante markedet til kun å omfatte den verdiøkende tjenesten selskaper som NB og BS forestår (reservasjon, betaling og distribusjon av billetter gjennom et landsdekkende reservasjonssystem som tilbyr en verdiøkende tjeneste).

Selv om denne definisjonen av det relevante markedet er smalere enn den partene selv har gjort, utelukker den ikke at reservasjon/salg direkte gjennom arrangør bidrar til å skape et konkurransetrykk overfor selskaper som Billettservice, da dette markedet vil være nært beslektet med det relevante markedet tilsynet har benyttet i sin vurdering.

Tilsynet har videre vurdert det relevante geografiske markedet for sentrale bestillingssystemer til å være hele Norge, all den tid bestillingen av billetter til store arrangementer som interesserer publikum i et større geografisk område kan foretas like lett over hele landet (pr. telefon), samt at distribusjon av billetter forgår i landsdekkende systemer.

Partenes posisjon i det relevante marked

De fusjonerende partene er i praksis de eneste aktørene i det aktuelle markedet om en ser bort fra den virksomhet innen salg og distribusjon den enkelte arrangør selv står for. Tabellen under er satt sammen av partene og gir en viss oversikt over fordelingen av antall solgte billetter:

[...] Unntatt offentlighet, jf offl § 5a. Opplysningene finnes i vedlegg.

I beregningen av markedsandeler har partene tatt utgangspunkt i det totale antallet reserverte/distribuerte billetter, dvs. at de også har inkludert billetter som er solgt direkte fra arrangør. Med dette som utgangspunkt blir markedsandelene (i volum) på hhv. ca.[...] Unntatt offentlighet, jf offl § 5a. Opplysningene finnes i vedlegg. (BS) og [...] Unntatt offentlighet, jf offl § 5a. Opplysningene finnes i vedlegg. (NB). Samlet markedsandel i markedet for kulturbilletter blir dermed opp mot [...] Unntatt offentlighet, jf offl § 5a. Opplysningene finnes i vedlegg., selv når det er benyttet en videre markedsavgrensning enn den tilsynet legger til grunn i sin vurdering.

Etter fusjonen vil det eksistere få eller ingen konkurrerende aktører som utfører den samme tjenesten de to selskapene i dag utfører (reservasjon, omsetning og distribusjon gjennom et sentralt, landsdekkende reservasjons-system).

På denne bakgrunn konkluderer Konkurransetilsynet med at partene har en dominerende posisjon i det relevante markedet.

Konkurransemessige virkninger

Fusjonen konsoliderer etter tilsynets oppfatning den sterke stillingen BS har hatt innenfor reservasjon og distribusjon av billetter de senere årene. Den viktigste strukturelle endringen etter fusjonen er antakelig at BS etter fusjonen har fått institusjonsteatrene som kunder, et felt der NB tidligere var den dominerende aktøren.

Det er allikevel flere faktorer som indikerer at det fortsatt vil være et konkurransepress i markedet for billettformidling. I tillegg er det grunn til å regne med endringer i den nåværende markedsstrukturen i årene fremover. Tilsynet vil under kort redegjøre for de momenter som har hatt betydning i vurderingen av hvorvidt fusjonen i vesentlig grad vil begrense konkurransen i strid med konkurranselovens formål.

Eksisterende konkurranse

Det viktigste konkurranstrykket som eksisterer i dag, er det faktum at arrangører kan velge å selge billetter på egenhånd dersom de vilkårene BS tilbyr blir for ugunstige. Dette begrenser selskapets muligheter til å utøve markedsrett overfor arrangørene av kulturarrangementer og deres kunder (publikum).

Utover dette kan trusselen om at eksisterende konkurrenter skal utvide sin virksomhet virke disiplinerende på aktørenes muligheter til å utøve markedsrett. En aktør som allerede fremstår som alternativ leverandør av billettsystemer, er Nordlandsdata. Dette selskapet er særlig aktivt i markedet for arrangører med helårsdrift (som kinoer og teatre), og vil sannsynligvis ha mulighet til å konkurrere med det fusjonerte selskapet om kunder i dette segmentet.

Teknologisk utvikling og muligheter for nyetablering i markedet

Tilsynet har lagt vekt på at nyetablering i markedet virker sannsynlig i løpet av de nærmeste årene. Spesielt utvikling og introduksjon av ny databasert teknologi åpner for at nye markedsdeltagere kan etablere seg med effektive systemer til reduserte kostnader. Samtidig gjør kundenes mangel på forpliktelser overfor BS-systemet i form av kontrakter, bindingstid osv at det er enkelt å bytte leverandør av billettjenester dersom det skulle dukke opp et bedre alternativ på markedet. Tilsynet har fått forståelse av at flere ulike forretningsmuligheter innen billettformidling er under utvikling, og at salg via internett og egne billettautomater er blant alternativene det arbeides med.

Tilsynet antar at etablering av et alternativt distribusjonssystem vil utgjøre den største etableringshindringen dersom en ny aktør skulle ønske å duplisere dagens teknologi (som må kunne betraktes som lett tilgjengelig). Tilsynet antar at Posten fortsatt har det beste landsdekkende distribusjonsnett. Flere av dagligvare-kjedene og enkelte bensinstasjonskjeder er imidlertid også tilnærmet landsdekkende, selv om dekningsgraden ikke er like god som hos posten i alle områder av landet. Disse alternativene fremstår etter tilsynets oppfatning som alternative distribusjonskanaler for en eventuell ny aktør.

Det kan i denne sammenheng nevnes at det nystartede flyselskapet Color Air har inngått en intensjonsavtale med Rimi om betaling (og kanskje senere distribusjon) av flybilletter gjennom kjedens butikker. Dette gir en indikasjon på at det er vilje og evne i dagligvarekjedene til å tilby tjenester som ligger utenfor det som betraktes som deres kjerneområde, også innenfor billettmarkedet. Det kan videre signalisere at det faktisk finnes alternative distribusjonskanaler tilgjengelig for aktører som ønsker å etablere seg i markedet.

Andre momenter

Konkurransetilsynet har vurdert hvorvidt NB vil kunne regnes som en fallittbedrift ("failing firm", dvs en bedrift som uansett er på vei ut av markedet på grunn av økonomiske problemer). Ifølge tilsynets retningslinjer for fusjonssaker er det tre krav som må oppfylles for at en bedrift skal kunne betraktes

som en fallittbedrift:

- 1. Det må kunne sannsynliggjøres at den aktuelle bedriften er en fallittbedrift.*
- 2. Det må ikke finnes konkurransemessig gunstigere kjøpere.*
- 3. Det må sannsynliggjøres at konkurs ikke er et bedre konkurransemessig alternativ.*

NB hadde tapt hele aksjekapitalen, og videre drift ville vært avhengig av at investorer gikk inn med nye midler i selskapet. Dersom man kunne finne noen som var villige til å gjøre dette, kunne videre drift ha vært et alternativ til fusjon med BS. Det er ikke kommet frem opplysninger som tyder på at det har vært andre interessenter enn BS som sto klare til å ta over driften av NB dersom bedriften eventuelt hadde oppgitt videre drift.

Dersom NB hadde gått ut av markedet, ville BS fortsatt vært den dominerende landsdekkende aktøren i markedet for reservasjon og distribusjon av billetter. Den største endringen ville vært at de arrangørene som tidligere benyttet tjenestene til NB ville stått uten leverandør. Dersom en tar hensyn til dette, er det ikke sikkert at en eventuell konkurs hos NB ville vært et bedre konkurransemessig alternativ enn at BS fusjonerer NB inn i virksomheten.

Tilsynet mener det er tvilsomt om NB oppfyller alle krav til en fallittbedrift, selv om selskapets økonomi har vært anstrengt. Uansett har spørsmålet ikke vært avgjørende for tilsynets endelige avgjørelse i saken.

Dersom det nye selskapet mot formodning skulle kunne utøve markedsrett, har Konkurransetilsynet avslutningsvis vurdert et eventuelt samfunns-økonomisk tap til å være begrenset, all den tid den samlede omsetningen i markedet neppe overstiger [..]Unntatt offentlighet, jf offl § 5a. Opplysningene finnes i vedlegg. .

Konkurransetilsynets avgjørelse

På bakgrunn av ovennevnte har Konkurransetilsynet kommet frem til at fusjonen mellom NorBillett AS og Billettservice AS ikke fører til eller forsterker en vesentlig begrensning av konkurransen i strid med lovens formål om å sørge for effektiv ressursbruk gjennom virksom konkurranse. Det er således ikke grunnlag for inngrep etter konkurranseloven § 3-11.

[til toppen](#)